

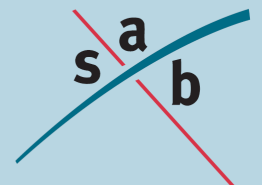
Quick scan natuur

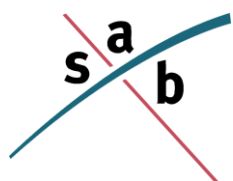
Graaf van Rechterenweg 12, Oosterbeek

Amvest Wonen Nova Projectontwikkeling b.v.

Datum: 16 februari 2017

Projectnummer: 160159

SAB
Postbus 479
6800 AL Arnhem
tel: 026 - 357 69 11
fax: 026 - 357 66 11

Auteur: V. Hommersen
Tweede lezer: R. van Gestel
Project: Graaf van Rechterenweg 12, Oosterbeek
Projectnummer: 160159

INHOUD

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Plangebied	3
2	Wettelijk kader	6
3	Quick scan natuur	11
3.1	Onderzoeksmethode	11
3.2	Gebiedsbescherming	11
3.3	Soortenbescherming	13
4	Conclusie en advies	19
4.1	Gebiedsbescherming	19
4.2	Soortenbescherming	19
4.3	Onderzoeken en -periodes	19
4.4	Broedperiode	20
4.5	Zorgplicht	21
4.6	Vervolgstappen	21

Bijlage 1: Geraadpleegde literatuur

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Op het perceel Graaf van Rechterenweg 12 in Oosterbeek bevindt zich het voormalige hotel Dreijeroord. Het familiehôtel heeft in oktober 2014 haar deuren moeten sluiten. Inmiddels is er een partij gevonden die ter plaatse van het hotel een “Gastenhuis” wil realiseren. Dit betreft een concept, waarbij er in een kleinschalige setting woonruimte wordt geboden aan dementerende ouderen die niet meer zelfstandig kunnen wonen. Het gebouw is niet geschikt om de nieuwe functie te kunnen vervullen. Om deze reden wordt het gebouw gesloopt en wordt een nieuw gebouw opgetrokken. Op basis van het vigerende bestemmingsplan is onderhavige ontwikkeling niet mogelijk. Derhalve dient er een herziening van het bestemmingsplan plaats te vinden.

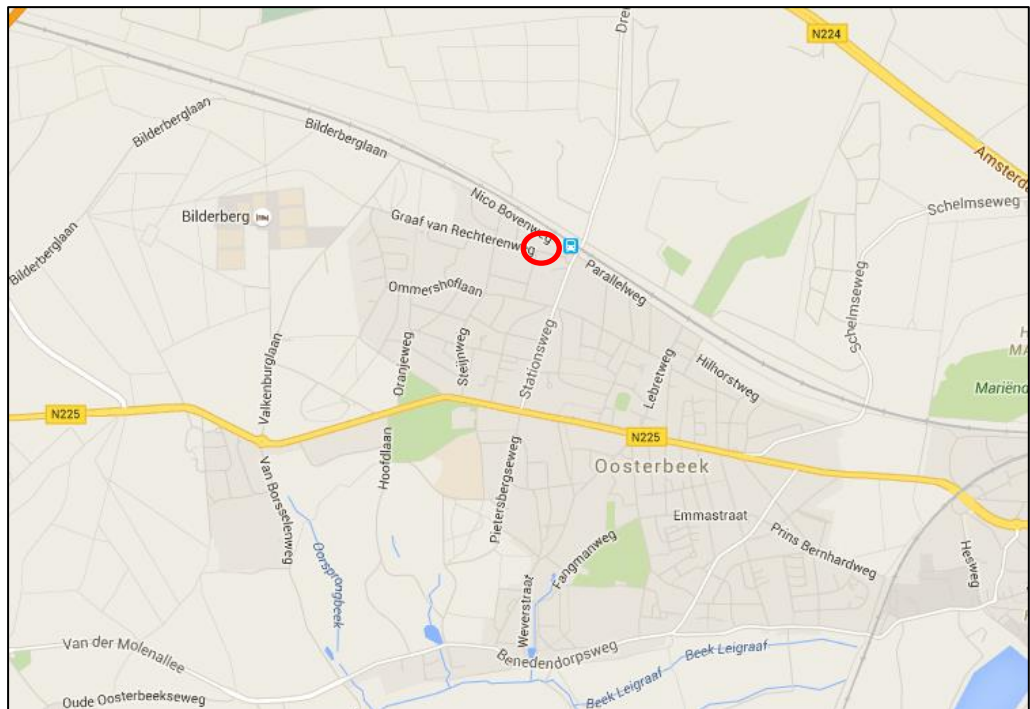
Voor de vaststelling van een nieuw bestemmingsplan is het noodzakelijk dat de haalbaarheid ervan wordt aangetoond. Er dient daarom vanuit de ecologie onderzocht te worden of met de ruimtelijke ontwikkelingen die het plan toestaat sprake is van overtreding van de geldende natuurwet- en regelgeving. Voorliggende rapportage zet door middel van een quick scan flora en fauna uiteen of met de ruimtelijke ontwikkeling mogelijk sprake kan zijn van het verstoren van beschermde natuurgebieden en soorten en of nader onderzoek hiernaar noodzakelijk is.

1.2 Plangebied

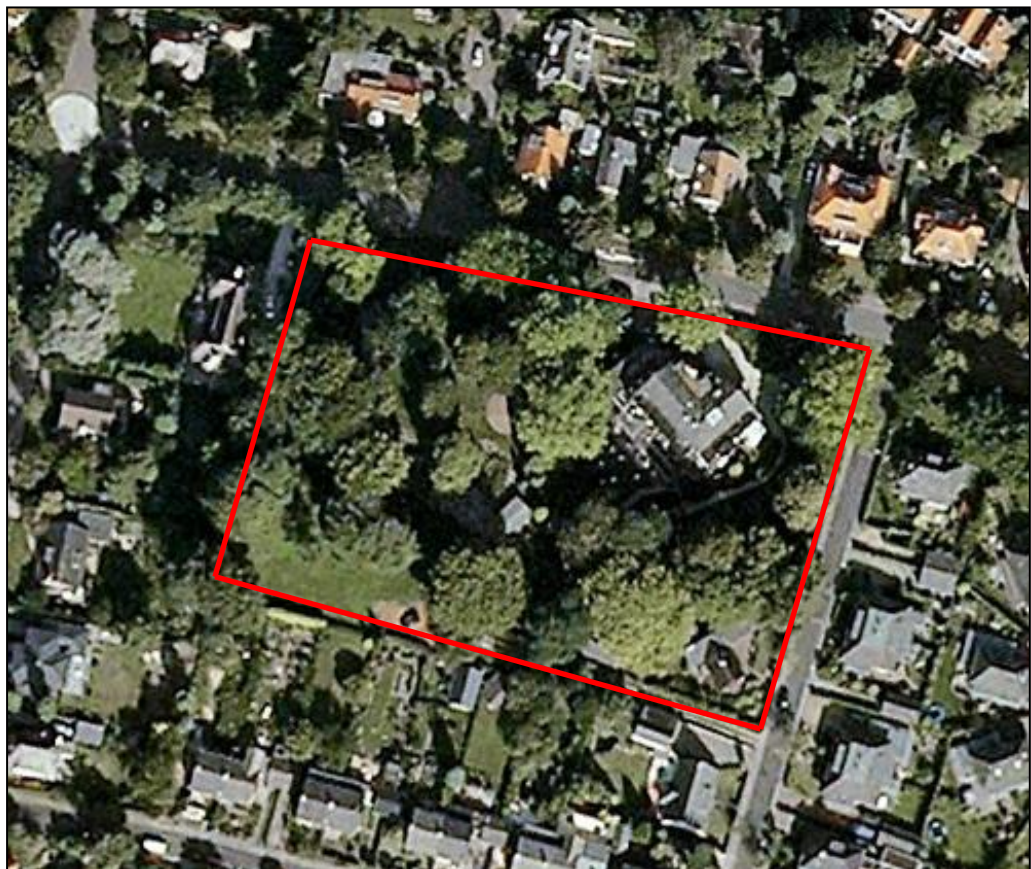
1.2.1 *Huidige situatie*

Het plangebied bevindt zich in het noorden van de kern Oosterbeek (gemeente Renkum, provincie Gelderland). De directe omgeving van Oosterbeek wordt gekenmerkt door bosgebieden, met in het zuiden de uiterwaarden van de Nederrijn. Het plangebied ligt in de bebouwde kom van Oosterbeek, nabij het station. De directe omgeving van het hotel is relatief groen. Er zijn veel oude bomen en groene elementen aanwezig en het plangebied ligt op enkele honderden meters afstand van de Veluwe. In de omgeving zijn zowel oude als nieuwe huizen aanwezig en er is sprake van een parkachtig karakter. Oosterbeek wordt ter hoogte van het plangebied van de Veluwe gescheiden door het verdiept liggende spoor.

Het plangebied betreft een oud jachthuis met een grote tuin. Het oude jachthuis heeft lange tijd dienst gedaan als hotel. In de grote tuin staan oude bomen (paardenkastanje, eik, acacia, beuk e.d.). Enkele van de beuken zijn aan te merken als monumentaal. Naast de bomen is sprake van een gazon en begroeiing met struiken, voornamelijk oude rododendron. Het plangebied grenst aan de Graaf van Rechterenweg in het noorden, de Van Dedemweg in het oosten en in het zuiden en westen aan de tuinen en huizen van derden. Navolgende afbeeldingen geven de globale ligging van het plangebied weer.

Topografische kaart met de globale ligging van het plangebied (rood omkaderd). Bron: Google Maps. Bewerking: SAB.

Luchtfoto met de globale ligging van het plangebied (rood omkaderd). Bron: Google Maps. Bewerking: SAB.

Op 14 juni 2016 is een veldbezoek uitgevoerd. Navolgende afbeeldingen geven een impressie van het plangebied ten tijde van het veldbezoek.

Plangebied ten tijde van het veldbezoek.

1.2.2 Toekomstige situatie

In de toekomstige situatie wordt het huidige pand gesloopt om plaats te maken voor een nieuw gebouw met een maatschappelijke functie. In de nieuwe situatie zal de contour van het huidige bouwvlak niet worden overschreden. Daarnaast hoeven voor de beoogde nieuwbouw geen bomen gekapt te worden en blijft het groene karakter behouden. Het nieuwe gebouw zal een kleinschalig zorgcomplex voor dementerende ouderen worden. In het complex komen onder andere zorgappartementen, een lo-geerkamer, een beheerderswoning, een gemeenschappelijke woon- en eetkamer en diverse utilitaire en facilitaire ruimtes.

2 Wettelijk kader

De bescherming van natuur is op te delen in gebiedsbescherming en soortenbescherming.

2.1.1 *Gebiedsbescherming*

Inleiding

Op grond van artikel 2.1 van de Wet natuurbescherming kunnen natuurgebieden of andere gebieden die belangrijk zijn voor flora en fauna, door de Minister worden aangewezen ter uitvoering van de Vogelrichtlijn- en/of Habitatrichtlijn, de zogeheten Natura 2000-gebieden. Ook kan de Minister op grond van deze wet in enkele specifieke gevallen bijzondere nationale natuurgebieden aanwijzen. De Wet natuurbescherming draagt Gedeputeerde Staten daarnaast op, om in hun provincie te zorgen voor een landelijk ecologisch netwerk, genaamd natuurnetwerk Nederland. De bescherming van dit natuurnetwerk wordt geregeld bij provinciale verordening. Daarnaast kunnen provincies bij provinciale verordening andere gebieden met bijzondere natuurwaarden beschermen, zoals belangrijke weidevogelgebieden of ganzenfoerageergebied. Hieronder een toelichting bij de verschillende vormen van gebiedsbescherming.

Natura 2000-gebieden en bijzondere nationale natuurgebieden

Voor alle Natura 2000-gebieden en bijzondere nationale natuurgebieden geldt op basis van artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming een zorgplicht. Iedereen dient voldoende zorg in acht te nemen voor deze gebieden. Dit houdt onder meer in dat men negatieve gevolgen voor deze gebieden zoveel mogelijk beperkt door het nemen van alle maatregelen die redelijkerwijs kunnen worden verwacht. Aanvullend op deze zorgplicht gelden voor deze gebieden extra regels die zijn opgenomen in hoofdstuk 2 van de wet.

Natura 2000-gebieden

Bij de aanwijzing van een Natura 2000-gebied worden voor het gebied instandhoudingsdoelstellingen voor te beschermen soorten en/ of habitats vastgesteld. Conform artikel 2.7 van de Wet natuurbescherming is het verboden om zonder vergunning projecten of andere handelingen te realiseren of te verrichten die, gelet op deze instandhoudingsdoelstelling van een Natura 2000-gebied, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten kunnen verslechteren, of een significant verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen. Verder geldt dat een plan, dat afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten, significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied, door een bestuursorgaan pas vastgesteld kan worden indien een passende beoordeling is gemaakt.

Voor een plan of een project dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied, en dat afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied, dient een passende beoordeling gemaakt te worden, van de gevolgen voor het Natura 2000-gebied, rekening houdend met de instandhoudingsdoelstellingen. Blijkt uit de passende beoordeling dat er geen aantasting plaatsvindt van de natuurlijke kenmerken van een Natura 2000-gebied, dan kan het betreffende plan worden vastgesteld, of kan voor de projecten door Gedeputeerde Staten een vergunning worden verleend. In bepaalde gevallen kan, ondanks dat uit de passende beoordeling blijkt dat aantasting

van de natuurlijke kenmerken mogelijk is, een plan toch worden vastgesteld of kan een vergunning toch worden verleend. Er dient dan te worden voldaan aan de zogeheten ADC criteria. De ADC criteria houden in: i) dat er geen alternatieve oplossingen zijn, ii) dat er sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang en iii) dat de nodige compenserende maatregelen worden getroffen.

Bijzondere nationale natuurgebieden

In uitzonderlijke gevallen kan de Minister, op grond van artikel 2.11, bijzondere nationale natuurgebieden aanwijzen. De Minister kan dit doen voor een gebied dat is of wordt aangemeld als Habitatrichtlijngebied, maar nog niet definitief is aangewezen. Ook kan het voor een gebied dat nog geen onderdeel is van het Natura 2000-netwerk, maar waar compenserende maatregelen worden getroffen voor de realisatie van een project met significante gevolgen. Tot slot kan een gebied worden aangewezen in het geval dat dat noodzakelijk is in het kader van de Vogel- of Habitatrichtlijn, om een gunstige staat van instandhouding te realiseren. Ter bescherming van de bijzondere nationale natuurgebieden kan de Minister verschillende maatregelen nemen, waaronder toegangsbeperkingen tot het gebied, het gebruik maken van zijn of haar aan-schrijvingsbevoegdheid en het treffen van behoud- en herstelmaatregelen in het gebied.

Natuurnetwerk Nederland en weidevogelleefgebied

Ter bescherming van vogelsoorten, van soorten van de Habitatrichtlijn en van rode lijstsoorten dienen provincies, op basis van artikel 1.12 van de Wet natuurbescherming, zorg te dragen voor de totstandkoming en instandhouding van een samenhangend ecologisch netwerk, genaamd Natuurnetwerk Nederland (voorheen Ecologische Hoofdstructuur, EHS). De bescherming van dit netwerk gebeurt bij provinciale verordening. Daarnaast kunnen provincies bij provinciale verordening andere gebieden met bijzondere natuurwaarden beschermen, zoals weidevogelgebieden of ganzenfoeragegebied.

Voor Natuurnetwerk Nederland geldt, op basis van het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening, dat ontwikkelingen niet mogen leiden tot een significante vermindering van de oppervlakte, kwaliteit of samenhang van de aanwezige natuur. Daarnaast mogen de instandhouding en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van deze gebieden niet significant worden beperkt

De provincie Gelderland spreekt niet van Natuurnetwerk Nederland maar van het Gelders Natuurnetwerk (GNN) en de Groene Ontwikkelingszone (GO). Binnen het GNN en de GO staat de bescherming van de kernkwaliteiten centraal. De kernkwaliteiten bestaan uit bestaande natuurwaarden, uit nog te ontwikkelen potentiële waarden en omgevingscondities. Per saldo moet elke ontwikkeling in het GNN een verbetering van de betreffende kernkwaliteiten opleveren. In dat saldo zijn vergroting van de oppervlakte natuur en versterking van de ecologische samenhang belangrijke randvoorwaarden.

In een nieuw bestemmingsplan dat ligt binnen het GNN zijn geen nieuwe functies mogelijk, tenzij:

- geen reële alternatieven aanwezig zijn;
- sprake is van redenen van groot openbaar belang;
- de negatieve effecten op de kernkwaliteiten van het gebied, de oppervlakte en de samenhang zoveel mogelijk worden beperkt; en

- de overblijvende negatieve effecten op de kernkwaliteiten van het gebied, de oppervlakte en de samenhang gelijkwaardig worden gecompenseerd.

De GO heeft een dubbeldoelstelling. Er is ruimte voor economische ontwikkeling in combinatie met versterking van de ecologische samenhang tussen inliggende en aangrenzende natuurgebieden. Beschermd weidevogelgebieden en ganzenfoerageergebieden liggen voornamelijk in de GO (en voor het overige deel in het GNN). Door de samenhang met de aangrenzende en inliggende natuur van het GNN herbergt de GO ook kenmerkende natuurwaarden. Bij ruimtelijke ingrepen in de GO wordt onderscheid gemaakt tussen nieuwvestiging, uitbreiding van bestaande (en reeds in de GO gelegen) bestemmingen en de schaal/omvang van de ingreep (en daarmee het effect op de kernkwaliteiten). Tevens moet voor deze ontwikkelingen de ladder voor duurzame verstedelijking worden doorlopen.

De provincie Gelderland vindt het van belang dat de ganzenfoerageergebieden geschikt blijven voor ganzen. De provincie stuurt daarom op het behoud van de openheid en de rust in de beschermd weidevogelgebieden. De provincie wil in de beschermd weidevogelgebieden een landbouwpraktijk stimuleren en in stand houden die rekening houdt met weidevogels.

2.1.2 Soortenbescherming

De bescherming van dier- en plantensoorten is geregeld in de Wet natuurbescherming.

Zorgplicht en verboden

Op basis van artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming geldt voor al de in het wild levende soorten altijd de zorgplicht. Iedereen dient voldoende zorg in acht te nemen voor deze soorten en hun directe leefomgeving. Dit houdt onder meer in dat men negatieve gevolgen voor aanwezige soorten zoveel mogelijk beperkt door het nemen van alle maatregelen die redelijkerwijs kunnen worden verwacht. Naast de zorgplicht is voor een aantal soorten door middel van verboden een aanvullend beschermingsregime opgenomen. Er is een apart beschermingsregime voor vogelrichtlijnsoorten (artikelen 3.1-3.4), voor habitatrichtlijnsoorten (artikelen 3.5-3.9) en voor andere soorten (artikelen 3.10 en 3.11).

Vogelrichtlijnsoorten

Voor ruimtelijke ingrepen zijn de volgende verboden relevant: het is verboden om van nature in Nederland in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen, het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van deze soorten te beschadigen of te vernielen of nesten van vogels weg te nemen. Ook is het verboden deze soorten opzettelijk te storen wanneer dit van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de soort.

De verboden in de wet zorgen voor een goede bescherming van nesten van alle in het wild levende vogelsoorten tijdens het broedseizoen. Globaal loopt het broedseizoen van half maart tot half augustus, maar ook de nesten van broedende vogels buiten deze periode zijn beschermd. Daarnaast zijn van een aantal vogelsoorten de nesten jaarrond beschermd, dus ook als ze niet als broedlocatie worden gebruikt. Het betreft

dan over het algemeen soorten die hun nest het gehele jaar als verblijfplaats gebruiken of soorten die niet in staat zijn om een eigen nest te bouwen.

Habitatrichtlijnsoorten

Voor ruimtelijke ingrepen zijn de volgende verboden relevant: het is verboden om soorten van de Habitatrichtlijn en van de verdragen van Bonn en Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden, te vangen of te verstoren, om eieren opzettelijk te vernielen, om voortplantings- of rustplaatsen te beschadigen en om planten van de Habitatrichtlijn en van het verdrag van Bern opzettelijk te onwortelen of te vernielen.

Andere soorten

Naast de vogelrichtlijnsoorten en de habitatrichtlijnsoorten worden in de wet een aantal diersoorten en plantensoorten beschermd. Voor deze soorten zijn bij ruimtelijke ingrepen de volgende verboden relevant: het is verboden deze soorten opzettelijk te doden of te vangen, om de vaste voortplantings- of rustplaatsen te beschadigen en om de plantensoorten opzettelijk te onwortelen of te vernielen.

Opzetvereiste

Bij veel van de hierboven genoemde verboden is er sprake van een opzetvereiste. Zo is het verboden om vogelnesten *opzettelijk* te beschadigen. In de wet wordt bij deze opzet uitgegaan van 'voorwaardelijke opzet'. Bij voorwaardelijke opzet is men zich bij het handelen bewust van de mogelijke negatieve consequenties, terwijl men de handeling toch uitvoert. Een voorbeeld van voorwaardelijke opzet is iemand die in het voorjaar een boom omzaagt en daarbij 'per ongeluk' een vogelnest beschadigt. De persoon had niet de opzet dit nest te beschadigen. Maar in de broedtijd van vogels is er wel een aanzienlijke kans dat er in een boom een vogel nestelt. Er kan daarom toch sprake zijn van opzettelijke beschadiging van het nest; voorwaardelijke opzet.

Vrijstelling, gedragscodes en ontheffing

Provinciale Staten kunnen in een verordening een vrijstelling verlenen van de bovenstaande verboden. De provincie Gelderland verleent vrijstelling voor een aantal algemeen voorkomende zoogdiersoorten en amfibieën, voor handelingen die men verricht in het kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling en voor handelingen in het kader van bestendig beheer en onderhoud. Het betreft de soorten aardmuis, bosmuis, bunzing, dwergmuis, dwergspitsmuis, egel, gewone bosspitsmuis, haas, hermelijn, huisspitsmuis, konijn, ondergrondse woelmuis, ree, rosse woelmuis, tweekleurige bosspitsmuis, veldmuis, vos, wezel, woelrat, bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander, meerkikker en middelste groene kikker.

Daarnaast zijn de in paragraaf 2.2.1 beschreven verboden niet van toepassing op handelingen die men uitvoert in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling of bestendig beheer en onderhoud, wanneer men die handelingen uitvoert conform een goedgekeurde gedragscode. Gedragscodes kunnen daarbij zowel gebruikt worden voor de omgang met de vogelrichtlijnsoorten, de habitatrichtlijnsoorten als de andere beschermde soorten. Wel geldt voor de vogelrichtlijnsoorten en de habitatrichtlijnsoorten de aanvullende eis dat de handelingen die men uitvoert een wettelijk belang dienen uit de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn. Het gaat dan onder meer om handelingen in het belang van de volksgezondheid, openbare veiligheid of ter bescherming van flora en fauna

Tot slot kunnen Gedeputeerde Staten, wanneer er geen andere bevredigende oplossing bestaat, onder bepaalde voorwaarde een ontheffing verlenen van de verboden. Ook hierbij geldt voor vogelrichtlijnsoorten en habitatrichtlijnsoorten dat aan de handelingen die men verricht een wettelijk belang van de Vogelrichtlijn respectievelijk de Habitatrichtlijn ten grondslag dient te liggen.

3 Quick scan natuur

3.1 Onderzoeksmethode

De quick scan natuur is gebaseerd op een biotoopinschatting door een ecooloog van SAB. Bij het opstellen van de quick scan natuur is gebruikgemaakt van de meest recente verspreidingsgegevens van soorten uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFD). Voor aanvullende visualisering van deze gegevens wordt gebruikgemaakt van relevante literatuur. Bijlage 1 vermeldt de geraadpleegde bronnen.

Op 14 juni 2016 heeft een ecooloog van SAB het plangebied en de directe omgeving verkend. Doel van deze veldverkenning was om een indruk te krijgen van de habitats ter plaatse en om de geschiktheid voor de verschillende soortgroepen te beoordelen. Het veldbezoek heeft nadrukkelijk niet de status van een volledige veldinventarisatie. Het eenmalige veldbezoek geeft slechts een globaal beeld van aanwezige soorten en habitats op basis van een momentopname. Ten tijde van het veldbezoek was de Wet natuurbescherming nog niet van kracht maar werd de bescherming van natuur geregeld in de Natuurbeschermingswet 1998 en de Flora- en faunawet. De bevindingen in deze quick scan natuur zijn echter getoetst aan de huidige wetgeving.

3.2 Gebiedsbescherming

3.2.1 Wet natuurbescherming

Het plangebied ligt niet in een gebied dat in het kader van de Wet natuurbescherming 1998 is aangewezen (zie navolgende afbeelding).

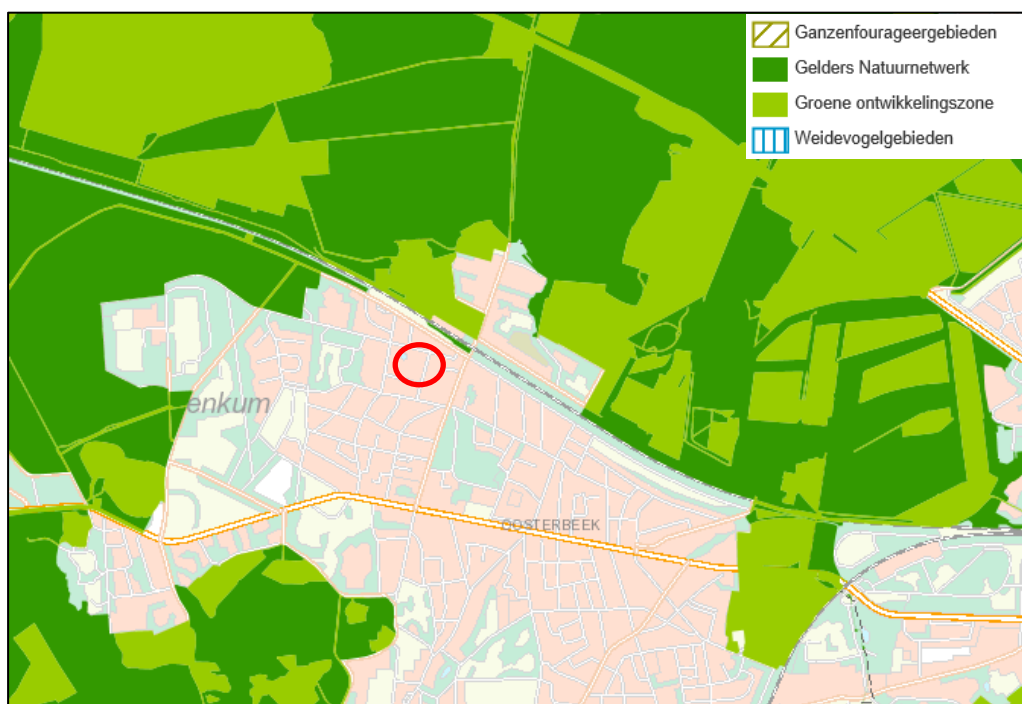

*Globale ligging van het plangebied (rood omkaderd) ten opzichte van Natura 2000-gebieden.
Bron: Aerial. Bewerking: SAB.*

In de omgeving van het plangebied bevindt zich Natura 2000-gebied de Veluwe, op een afstand van ongeveer 450 meter. Vanwege de aard van de ingreep, tussenliggende versturende elementen (spoorbaan, huizen en wegen) en de reeds bestaande achtergrondverstoring uit de kern van Oosterbeek, zijn zowel directe als indirecte negatieve effecten van de beoogde ontwikkelingen op de instandhoudingsdoelstellingen van nabijgelegen Natura 2000-gebieden niet te verwachten. Nader onderzoek in de vorm van een voortoets Wet natuurbescherming wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

3.2.2 *Natuurnetwerk Nederland*

Het plangebied ligt niet in het GNN, een GO, een ganzenfoerageergebied of een weidevogelgebied (zie navolgende afbeelding). Deze gebieden liggen op respectievelijk 135 meter, 225 meter, 7,75 en 7,75 kilometer afstand van het plangebied.

Globale ligging van het plangebied ten opzichte van het GNN, GO's, ganzenfoerageergebieden en weidevogelgebieden. Bron: Provincie Gelderland. Bewerking: SAB.

Aangezien het plangebied niet het GNN, een GO, een weidevogelgebied of een ganzenfoerageergebied ligt, vormt de ligging van het plangebied ten opzichte van deze gebieden geen beperkingen voor de beoogde plannen. Vanwege de aard van de ingreep, tussenliggende wegen en huizen en de bestaande achtergrondverstoring uit de kern van Oosterbeek zijn daarnaast geen negatieve indirecte effecten te verwachten op deze gebieden.

3.3 Soortenbescherming

3.3.1 Vaatplanten

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komen er geen beschermde vaatplanten in de buurt van het plangebied voor. Tijdens het veldbezoek zijn een aantal algemene plantensoorten aangetroffen, waaronder paardenbloem, grote brandnetel, smalle weegbree, vingerhoedkruid, madeliefje en boterbloem. Aangezien deze soorten niet aanvullend zijn beschermd, vormt de aanwezigheid van deze soorten geen belemmering voor het uitvoeren van de geplande ruimtelijke ontwikkeling.

3.3.2 Grondgebonden zoogdieren

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komen de boommarter, das, eekhoorn en steenmarter in de buurt van het plangebied voor.

De biotoop van de das bestaat vooral uit kleinschalig akker- en weidelandschap met verruigde elementen in de vorm van bosjes, heggen en houtwallen. Belangrijk hierbij zijn een groot voedselaanbod, weinig verstoring en genoeg dekking. De das heeft zijn verblijfplaats in bossen en houtwallen. Gezien de ligging in de kern van Oosterbeek is het onwaarschijnlijk dat de soort in het plangebied voorkomt. Tevens zijn geen sporen van de soort in het plangebied aangetroffen. Negatieve effecten op vaste rust- of verblijfplaatsen van dassen zijn daarom niet te verwachten.

De boommarter komt hoofdzakelijk in bebost gebied met een voorkeur voor naaldbos of gemengd bos voor. Soms ook in meer open terrein, mits voldoende bosjes en lijnvormige elementen als heggen en houtwallen aanwezig zijn. Het is een schuwe soort. In het plangebied bevinden zich oude bomen. Dit betreft echter solitaire bomen in de bebouwde kom en geen bosgebied. Op basis de binnenstedelijke ligging en hoge verstoringgraad is het voorkomen van de boommarter binnen het plangebied uit te sluiten.

Eekhoorns komen voor in loofbos, naaldbos of gemengd bos maar ook in tuinen, parken en houtwallen in de buurt van bos. Mits er voldoende voedsel beschikbaar is, komen ze ook in bebouwd gebied voor. Hun voorkeur gaat uit naar ouder bos (naaldbomen ouder dan 20 jaar en loofbomen ouder dan 40-80 jaar) omdat daar meer voedsel en nestgelegenheid is. In het plangebied staan enkele oude bomen en het gebied ligt nabij de bosrijke Veluwe. Om die reden is het aannemelijk dat de eekhoorn in de directe omgeving van het plangebied voorkomt. Tijdens de veldbezoeken is geen eekhoorn waargenomen en zijn geen nesten van de eekhoorn aangetroffen. Bovendien gaan met de beoogde plannen geen bomen verloren, waardoor een eventueel foerageergebied van de eekhoorn behouden blijft. Negatieve effecten van het plan op de eekhoorn zijn daarom niet te verwachten.

De steenmarter is een soort die voorkomt in of nabij grote steden, dorpen en boerenerven, en lijkt zich aan de menselijke bebouwing te hebben aangepast. Het voormalige hotel in het plangebied staat sinds 2014 leeg en is daarom tijdens het veldbezoek geïnspecteerd op sporen (prooi-resten of latrines) van de steenmarter. Deze zijn niet aangetroffen. Negatieve effecten van de beoogde ontwikkelingen op vaste rust- en verblijfplaatsen van de steenmarter worden daarom niet waarschijnlijk geacht.

3.3.3 *Vleermuizen*

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komen de gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis en laatvlieger in de buurt van het plangebied voor. Alle vleermuissoorten, alsmede hun verblijfplaatsen, essentiële foerageergebieden en vliegroutes zijn strikt beschermd volgens de Wet natuurbescherming.

Vleermuizen zijn globaal op te delen in gebouwbewonende soorten zoals gewone dwergvleermuis en boombewonende soorten als rosse vleermuis en watervleermuis. Daarnaast bestaan soorten die van beide elementen gebruikmaken. Daarbij is ook onderscheid te maken in zomer- en winterverblijfplaatsen van de verschillende soorten. Sommige soorten zoals de gewone dwergvleermuis verblijven het gehele jaar in gebouwen (spouwmuren, achter gevelbetimmeringen, etc.). Andere soorten als de rosse vleermuis verblijven jaarrond in bomen (in holten, hollen en achter loshangend schors). De watervleermuis overwintert echter weer in bunkers, grotten en kelders en verblijft in de zomerperiode in boomholten.

Gebouwbewonende vleermuissoorten

Gebouwbewonende vleermuizen hebben hun verblijfplaats achter gevelbetimmering, in spouwmuren, achter dakbeschot en in schoorstenen. Het voormalige hotel in het plangebied is tijdens het veldbezoek geïnspecteerd op open stootvoegen en kieren of spleten die een geschikte verblijfplaats voor gebouwbewonende vleermuizen kunnen vormen. In het gebouw zijn mogelijkheden tot een vleermuisverblijfplaats aangetroffen achter de betimmering, luiken en in open stootvoegen. Vanwege het groene karakter van het plangebied en de geschiktheid van het gebouw als verblijfplaats, zijn verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen niet op voorhand in het plangebied uit te sluiten. Aangezien het gebouw gesloopt gaat worden, gaan hierdoor mogelijk verblijfplaatsen van vleermuizen verloren waardoor er sprake kan zijn van een overtreding van de Wet natuurbescherming. Een nader onderzoek naar verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen wordt daarom noodzakelijk geacht.

Boombewonende vleermuissoorten

Boombewonende soorten worden gevonden in holten en spleten in bomen en achter loshangend schors. Bomen dienen hiervoor een minimale diameter van 30 centimeter te hebben. Zo hebben vleermuizen genoeg ruimte in de boom. Vanaf deze diameter maken spechten ook hollen in bomen, waarvan vleermuizen gebruik kunnen maken. Ook moeten de bomen dermate oud zijn, dat holtes door rotting ontstaan. In het plangebied zijn verschillende oude bomen aanwezig. In een paar bomen zijn holtes aangetroffen, die mogelijk een geschikte verblijfplaats van boombewonende vleermuizen kunnen vormen. Verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen zijn daarom niet op voorhand in het plangebied uit te sluiten. Met de beoogde plannen gaan echter geen bomen verloren, waardoor er van aantasting van eventuele verblijfplaatsen van boombewonende soorten geen sprake is. Negatieve effecten van het plan op verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen zijn daarom niet te verwachten.

Essentieel foerageergebied

Alle in Nederland voorkomende vleermuizen leven van insecten. Zij foerageren daarom op plaatsen waar veel insecten aanwezig zijn. Voorbeelden van veel voorkomende foerageergebieden zijn openingen op kruinhoogte tussen bomen, boven water en in de luwte van dijken. Als een dergelijk foerageergebied door tientallen of honderden vleermuizen wordt gebruikt, kan gesproken worden van een essentieel foerageergebied. Als een dergelijk foerageergebied verloren zou gaan, zou de voedselvoorziening van een grote hoeveelheid vleermuizen verdwijnen. Dit kan een groot negatief effect op de vleermuizenpopulatie in het gebied hebben. Daarom zijn dergelijke gebieden strikt beschermd. Het plangebied is groen en ligt bovendien in een bosrijke omgeving. Het plangebied en de omgeving zijn daarom geschikt als foerageergebied van vleermuizen. Met de beoogde plannen gaan echter geen bomen verloren, waardoor het plangebied in de nieuwe situatie nog in dezelfde mate geschikte zal zijn als foerageergebied van vleermuizen. Negatieve effecten van het plan op foerageergebied van vleermuizen zijn daarom niet te verwachten.

Essentiële vliegroutes

Om zich van hun verblijfplaatsen naar hun foerageergebied te verplaatsen wordt door een aantal soorten steeds dezelfde lijnvormige elementen gebruikt. Bijvoorbeeld de gewone dwergvleermuis gebruikt vaak bomenrijen waaraan het zich kan oriënteren. Als een dergelijke route verdwijnt of onderbroken wordt, vervalt deze mogelijkheid om van verblijfplaats naar foerageergebied te komen. Vleermuizen moeten dan een alternatieve route zoeken. Als dit niet mogelijk is en als de vliegroute door veel vleermuizen wordt gebruikt, kan dit een groot negatief effect op de vleermuizenpopulatie in het gebied hebben. Daarom zijn dergelijke vliegroutes strikt beschermd. Binnen het plangebied zijn geen doorlopende lijnvormige elementen te onderscheiden. In het plangebied zal derhalve geen essentiële vliegroute van vleermuizen aanwezig zijn.

3.3.4 Vogels

Vogelsoorten met niet jaarrond beschermde nesten

Tijdens het veldbezoek zijn in het plangebied soorten met niet jaarrond beschermde nesten aangetroffen als zanglijster, groenling, vink, ekster, tjiftjaf, merel en koolmees.

Om te voorkomen dat bij de werkzaamheden en eventueel aanwezige nesten van broedende vogels worden beschadigd, adviseren wij deze werkzaamheden buiten de broedperiode te starten. Als vogels op zoek gaan naar een geschikte broedlocatie en merken dat het plangebied en de directe omgeving te verstorend zijn, zullen ze een andere locatie zoeken. Daarnaast kan ook in de broedperiode gestart worden met de werkzaamheden. Dan dient aantoonbaar te worden vastgesteld door een expert op het gebied van vogels dat met de ruimtelijke ontwikkeling geen nesten vernield worden en dat enkel nesten verstoord worden van vogelsoorten waarvan de staat van instandhouding hierdoor niet negatief wordt beïnvloed. De broedperiode van vogels loopt globaal van half maart tot half augustus, maar de nesten van vogels die buiten deze periode broeden zijn ook beschermd. De nesten van de koolmees en ekster zijn daarnaast jaarrond beschermd als er in de omgeving onvoldoende alternatieven zijn. In de omgeving zijn echter voldoende alternatieven aanwezig aangezien Oosterbeek zich in een bosrijke omgeving bevindt. De nesten van deze vogelsoorten zijn daarom enkel tijdens de broedperiode beschermd.

Vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komt een aantal jaarrond beschermde vogelsoorten in de buurt van het plangebied voor. Hieronder wordt in meer detail beschreven of en in welke mate het gebied geschikt kan zijn voor betreffende soorten.

Huismus

Huismussen broeden in kieren en spleten van bebouwing en tevens vaak onder (ronde) dakpannen. Een geschikte leefomgeving van de huismus bestaat uit een combinatie van een geschikte nestgelegenheid, voedsel, drinkwater en voldoende dekking in de vorm van stekelige of groenblijvende struiken. Het voedsel van volwassen huismussen bestaat voornamelijk uit zaden van grassen en onkruiden en wordt aangevuld met insecten en hun larven, bessen en bloemknoppen. Voornamelijk plekken waar menselijke bebouwing wordt afgewisseld met groenvoorzieningen herbergen hoge dichtheden aan huismussen. In het voormalige hotel zijn geen geschikte nestlocaties voor de huismus aangetroffen. In het plangebied zijn tijdens het veldbezoek daarnaast geen huismussen waargenomen. Het veldbezoek is uitgevoerd tijdens de broedperiode van de huismus. Deze soort is zeer honkvast en blijft, zeker in de broedperiode, in de directe nabijheid van de nestplaats. Het feit dat de soort tijdens geschikte weersomstandigheden niet in het plangebied is waargenomen en het feit dat er geen geschikte nestmogelijkheden zijn gevonden, duiden erop dat het plangebied geen onderdeel uitmaakt van de functionele leefomgeving van de huismus.

Gierzwaluw

Gierzwaluwen broeden in Nederland onder dakpannen en in kieren en gaten in muren. De gebouwen in het plangebied zijn tijdens het veldbezoek geïnspecteerd op mogelijke nestplaatsen van de gierzwaluw. Geschikte kieren en spleten zijn echter niet aangetroffen. Nestplaatsen van gierzwaluwen worden daarom niet in het plangebied verwacht.

Ransuil

Vanwege het bomenrijke karakter van het plangebied en de bosrijke omgeving van Oosterbeek, kan het plangebied een geschikte leefomgeving voor de ransuil vormen. Tijdens een eerdere quick scan (SAB, 2012) zijn daarnaast ook in het plangebied bedelende jongen waargenomen. Aangezien ransuilen honkvast zijn en jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest, is het waarschijnlijk dat de ransuil ook dit jaar in of nabij het plangebied heeft gebroed. Met de beoogde plannen gaan echter geen bomen verloren. Eventuele broed- of roestplaatsen van de ransuil in het plangebied blijven daarom behouden. Tijdens de bouwfase kan de ransuil echter wel worden verstoord, waardoor er mogelijk sprake kan zijn van een overtreding van de wet natuurbescherming. Als de meest verstorende werkzaamheden in de minst kwetsbare periode (oktober t/m februari) van de ransuil worden uitgevoerd, wordt een mogelijke overtreding van de Wet natuurbescherming voorkomen.

Andere vogels met jaarrond beschermde nesten

Overige jaarrond beschermde vogelsoorten zijn niet aangetroffen in het plangebied en worden gezien het ontbreken van sporen (braakballen, veren, roofvogelnesten) en geschikte bebouwing (kerkuil) ook niet verwacht.

3.3.5 Reptielen

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komen de hazelworm, ringslang en zandhagedis in de buurt van het plangebied voor.

De ringslang komt vooral voor ten noorden van de grote rivieren, in laagveengebieden, natte heideterreinen, bospercelen en waterrijke zandgronden. De soort zet zijn eieren af op warme, vochtige plekken (broeihopen) en heeft voldoende schuilmogelijkheden in zijn omgeving nodig. Vijvers en sloten kunnen een belangrijk jachtgebied voor de ringslang vormen. Deze dienen bij voorkeur een rijke vegetatie en kikkers en salamanders te bevatten. In het plangebied is een vrij ruige tuin aanwezig met hoog gras en bomen. Geschikte broeihopen zijn echter niet in het plangebied aangetroffen. De ringslang is bovendien sterk gebonden aan waterrijke gebieden. In het plangebied is enkel een vijver aanwezig. Het water in deze vijver is bovendien lastig te bereiken voor een ringslang vanwege een houten vijverafwerking. Gezien het plangebied wordt omsloten door wegen, er geen geschikte broeihopen zijn aangetroffen en geschikte watervoerende elementen ontbreken, wordt de ringslang niet in het plangebied verwacht.

De biotoop van de zandhagedis bestaat uit droge heideterreinen op hogere zandgronden en uit duingebieden. De soort is warmteminnend en heeft een voorkeur voor zandige, naar het zuiden geëxponeerde hellingen. De optimale omgeving van de zandhagedis bestaat uit een mozaïek van rijk gestructureerde dwergstruikvegetatie, afgewisseld met hogere grassen, kale grond en plekken met open zand. Een dergelijk biotoop, bestaande uit heide of duinvegetaties, is niet in het plangebied aanwezig. De zandhagedis wordt daarom niet in het plangebied verwacht.

De biotoop van de hazelworm bestaat uit bossen, bosranden, houtwallen, heide en weg- en spoorbermen. De soort wordt vooral in bos- en heidegebieden aangetroffen en heeft een voorkeur voor gebieden met voldoende gevarieerde structuur in de vegetatie. Een dergelijk biotoop is niet in het plangebied aanwezig. Bovendien wordt het plangebied omsloten door woningen en wegen, waardoor het plangebied te verstorend is om een geschikte leefomgeving voor de hazelworm te vormen. Deze soort wordt dan ook niet in het plangebied verwacht.

3.3.6 Amfibieën

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komt de rugstreeppad in de buurt van het plangebied voor.

De rugstreeppad is een pionierssoort die grote afstanden kan afleggen. De soort is een bewoner van zandige terreinen met een hoge dynamiek en komt voornamelijk voor langs de grote rivieren en op de hogere zandgronden. De rugstreeppad is sterk gebonden aan vergraafbaar zand in braakliggend terrein en is voor de voortplanting afhankelijk van ondiepe poeltjes. Dergelijke elementen zijn niet in het plangebied aanwezig. Ook is de aanwezigheid van de rugstreeppad volgens verspreidingsgegevens van de NDFF de laatste 25 jaar niet meer in de directe omgeving (<1 km afstand) waargenomen. Vanwege het ontbreken van vergraafbaar zand, ondiepe poeltjes en recente waarnemingen, wordt de rugstreeppad niet in het plangebied verwacht.

Overige strikt beschermde amfibieën worden vanwege de ligging in een dorpskern en vanwege de afwezigheid van natuurlijke biotopen (zoals hoogveen, laagveen, heidegebied, bosgebied of kleinschalig landschappelijk gebied met heggen en struwelen) niet in het plangebied verwacht.

3.3.7 Vissen

In het plangebied bevindt zich een vijver, overige permanent watervoerende elementen zijn niet aanwezig. De vijver staat niet in verbinding met andere permanent watervoerende elementen, zoals sloten en watergangen. Bovendien worden geen ingrepen in de vijver uitgevoerd. Negatieve effecten van het plan op strikt beschermde vissen zijn daarom niet te verwachten.

3.3.8 Insecten en andere ongewervelden

Beschermde insectensoorten en andere beschermde ongewervelden eisen een zeer specifiek habitat. Deze soorten komen in stabiele habitattypen voor zoals heiden en venen. In het betreffende plangebied is geen sprake van een dergelijke stabiele leefomgeving en de juiste leefomstandigheden voor dergelijke soorten. Beschermde insecten en andere ongewervelden zijn daarom niet te verwachten in het plangebied.

4 Conclusie en advies

In deze quick scan is onderzocht of er beschermde natuurwaarden, volgens de nu geldende natuurwet- en regelgeving, aan- of afwezig zijn in het plangebied. Ook is nagegaan of de ruimtelijke ontwikkeling die gepland is mogelijk negatieve effecten kan hebben op beschermde natuur buiten het plangebied.

4.1 Gebiedsbescherming

Het plangebied ligt op ongeveer 450 meter afstand van Natura 2000-gebied de Veluwe. Gezien de aard van de ingreep, tussenliggende versturende elementen (spoorbaan, huizen en wegen) en de reeds bestaande achtergrondverstoring uit de kern van Oosterbeek, zijn zowel directe als indirecte negatieve effecten van de beoogde ontwikkelingen op de instandhoudingsdoelstellingen van nabijgelegen Natura 2000-gebieden niet te verwachten. Nader onderzoek in de vorm van een voortoets Wet natuurbescherming wordt daarom niet noodzakelijk geacht. De Wet natuurbescherming staat de uitvoerbaarheid van het plan niet in de weg.

Het plangebied ligt niet in het GNN, een GO, een ganzenfoerageergebied of een weidevogelgebied. Deze gebieden liggen op respectievelijk 135 meter, 225 meter, 7,75 en 7,75 kilometer afstand van het plangebied. Aangezien het plangebied niet het GNN, een GO, een weidevogelgebied of een ganzenfoerageergebied ligt, vormt de ligging van het plangebied ten opzichte van deze gebieden geen beperkingen voor de beoogde plannen. Vanwege de afstand, tussenliggende wegen en huizen en de bestaande achtergrondverstoring uit de kern van Oosterbeek zijn daarnaast geen negatieve indirecte effecten te verwachten op deze gebieden. De ligging van het plangebied ten opzichte van het GNN, GO, ganzenfoerageergebied en weidevogelgebied staat de uitvoerbaarheid van het plan niet in de weg.

4.2 Soortenbescherming

Met behulp van verspreidingsgegevens van plant- en diersoorten van de Nationale Databank Flora en Fauna en het uitgevoerde veldbezoek in het plangebied is duidelijk geworden dat enkele essentiële elementen van beschermde diersoorten niet op voorhand kunnen worden uitgesloten in het plangebied. Het betreft verblijfplaatsen van vleermuizen en nestplaatsen van de ransuil. Om uitsluitel te krijgen over de aan- of afwezigheid van deze soorten dient nader soortgericht onderzoek uitgevoerd te worden. De methodes en eisen waar deze onderzoeken aan moeten voldoen worden verder uitgewerkt in paragraaf 4.3.

4.3 Onderzoeken en -periodes

Voor veel beschermde plant- en diersoorten zijn protocollen opgesteld waarin beschreven staat waar het nader soortgericht onderzoek aan moet voldoen om aan- of afwezigheid van de betreffende soort aan te kunnen tonen.

4.3.1 Vleermuizen

Nader onderzoek dient uitgevoerd te worden volgens bepaalde standaarden en protocollen en in bepaalde periodes in het jaar om de aanwezigheid met voldoende juridische zekerheid vast te stellen.

Het nader onderzoek naar verblijfplaatsen van vleermuizen dient plaats te vinden volgens bepaalde richtlijnen, zoals verwoord in het vleermuisprotocol 2013 (Netwerk Groene Bureaus, Gegevensautoriteit Natuur). Het vleermuisprotocol stelt vast dat vier veldbezoeken uitgevoerd dienen te worden. Twee daarvan dienen plaats te vinden in de periode van 15 mei tot en met 15 juli met een tussenperiode van circa 30 dagen. De andere twee veldbezoeken dienen tussen 15 augustus en 30 september plaats te vinden met een tussenperiode van circa 20 dagen. Navolgend overzicht geeft de onderzoeksperiodes van vleermuizen weer. Tijdens deze veldbezoeken zal gebruik worden gemaakt van een batdetector of batlogger. Dit zijn apparaten waarmee de onhoorbare ultrasone geluiden van vleermuizen worden opgevangen en vertaalt in voor mensen hoorbare geluiden. Door het uitvoeren van vier veldbezoeken kan met voldoende juridische zekerheid aannemelijk worden gemaakt of vleermuizen wel of niet aanwezig zijn in het plangebied. Mocht uit dit onderzoek blijken dat verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn, dan dient mogelijk een ontheffing Wet natuurbescherming aangevraagd te worden en mitigerende maatregelen getroffen te worden.

Soortgroep	Soort/functie	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Vleermuizen	Verblijfplaatsen												

4.3.2 Ransuilen

De aanwezigheid van een ransuil met jongen is net buiten het plangebied vastgesteld. Tijdens de quick scan van 2012 zijn daarnaast ook in het plangebied bedelende jongen waargenomen. Het is waarschijnlijk dat de ransuil ook dit jaar in of nabij het plangebied heeft gebroed. Met de beoogde plannen gaan echter geen bomen verloren. Eventuele broed- of roestplaatsen van de ransuil in het plangebied blijven daarom behouden. Tijdens de bouwfase kan de ransuil echter wel worden verstoord, waardoor er mogelijk sprake kan zijn van een overtreding van de Wet natuurbescherming. Als de meest verstorende werkzaamheden in de minst kwetsbare periode (oktober t/m februari) van de ransuil worden uitgevoerd, wordt een mogelijke overtreding van de Wet natuurbescherming voorkomen.

4.4 Broedperiode

Van alle van nature in Nederland in het wild levende vogels mag het nest tijdens het broeden (van start van nestbouw tot en met het uitvliegen van de jongen) niet worden beschadigd of vernield. De broedperiode waarin de meeste vogelsoorten broeden, loopt globaal van half maart tot half augustus, maar ook broedgevallen buiten deze periode zijn gewoon beschermd.

Uit voorliggend onderzoek blijkt dat in en direct rond het plangebied vogels kunnen gaan broeden. Wij adviseren daarom om de geplande ruimtelijke ontwikkeling buiten de broedperiode te starten. Op deze manier worden geen in gebruik zijnde nesten beschadigd of vernield. Ook zullen vogels in en direct rond het plangebied geen nest bouwen, omdat te veel verstoring aanwezig is.

Indien de werkzaamheden echt in de broedperiode gestart moeten worden, is nader onderzoek naar broedende vogels noodzakelijk. Kort voor de start van de werkzaamheden dient dan door een ecooloog met kennis van vogels door middel van één veldbezoek onderzocht te worden of broedende vogels in en direct rond het plangebied aanwezig zijn. Als deze niet aanwezig zijn, kunnen de werkzaamheden starten. Als wel een broedende vogel aanwezig is, mogen de werkzaamheden niet starten. Er dient dan met een ecooloog met kennis van vogels naar een oplossing gezocht te worden.

4.5 Zorgplicht

Iedereen neemt voldoende zorg in acht voor alle natuur en in het wild levende dieren, planten en hun directe leefomgeving. Dit houdt in elk geval in dat iedereen die weet dat hij schade aan natuur gaat veroorzaken door een bepaalde handeling, hij deze handeling daarom niet uitvoert, of maatregelen neemt om schade aan de natuur door de handeling zoveel mogelijk te voorkomen. Probeer bijvoorbeeld bij de ruimtelijke ingreep zoveel mogelijk bomen, struiken en overig groen te behouden. Werken buiten de winterperiode voorkomt dat dieren die in winterrust zijn verstoord of gedood worden.

4.6 Vervolgstappen

- Uitvoeren van verstorende bouwwerkzaamheden in de minst kwetsbare periode (oktober t/m februari) van de ransuil.
- Uitvoeren nader onderzoek vleermuizen.
- Houd rekening met broedende vogels
- Houd rekening met zorgplicht

Bijlage 1: Geraadpleegde literatuur

Lenders, A., Marijnissen, C., Felix, R. 1993. Waarnemen en herkennen van Amfibieën en Reptielen in het veld, stichting RAVON, Nijmegen.

Netwerk Groene Bureaus, Gegevensautoriteit Natuur, Zoogdiervereniging. 2013. Vleermuisprotocol 2013.

Ministerie EZLI. 2012. Memorie van toelichting bij Wet natuurbescherming. Kamerstuk.

Ministerie EZ. 2015. Memorie van antwoord bij Wet natuurbescherming. Kamerstuk Eerste Kamer der Staten-Generaal.

Van der Meijden, R. 2005. Heukels' Flora van Nederland, Wolters Noordhoff, Groningen/Houten.

Van Diepenbeek, A. 1999. Veldgids Diersporen, KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Van Uchelen, E. 2006. Praktisch natuurbeheer: amfibieën en reptielen, KNNV Uitgeverij, Utrecht.

www.gelderland.nl

www.ndff.nl

www.ravon.nl

www.rijksoverheid.nl

www.stowa.nl

www.synbiosys.alterra.nl

www.telmee.nl

www.vogelbescherming.nl

www.zoogdiervereniging.nl

www.aerius.nl